

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-1-46 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-33/443-194
Karar Tarihi : 04.06.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Fevzi ÖZKAN

B. RAPORTÖRLER: Meltem BAĞIŞ AKKAYA, Çağlar Deniz ATA, Emre GÜLER

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Resen

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Ankara Kuyumcular ve Saatçiler Odası ve Üyeleri

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Ankara Kuyumcular ve Saatçiler Odası ve üyelerinin bazı işlem ve eylemleriyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin tespiti.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Ulusal çapta faaliyet gösteren üç farklı gazetenin Ankara eklerinde Ankara Kuyumcular ve Saatçiler Odası (AKSO)'nın PTT tarafından piyasaya sürülen altınları alıp satmamak üzere karar aldığı iddia edilmiştir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** 19.03.2013 tarihinde ulusal çapta faaliyet gösteren üç farklı gazetenin Ankara eklerinde Ankara Kuyumcular ve Saatçiler Odası (AKSO)'nın PTT tarafından piyasaya sürülen altınları alıp satmamak üzere karar aldığı yönünde haberler bulunduğu tespit edilmiş; bahse konu bu haberlere dayanılarak hazırlanan 29.03.2013 tarih ve 2013-1-46/BN sayılı bilgi notu Rekabet Kurulu'nun 11.04.2013 tarihli toplantısında görüşülerek 13-21/293-M sayı ile AKSO ile üyeleri hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun)'un 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca re'sen önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme üzerine hazırlanan 29.05.2013 tarih ve 2013-1-46/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; Ankara Kuyumcu ve Saatçiler Odası'nın üyelerine Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş tarafından satışa sunulan altınları boykot etme çağrısı yaparak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği, ancak ihlal konusu olayın etkisinin kısıtlı olması nedeniyle ilgili teşebbüs birliği hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı, bununla birlikte rekabet kurallarına uygun davranılması konusunda gerekli tedbirlerin alınması hususlarında ilgili tarafa söz konusu Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, görüş gönderilmesinin uygun olacağı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Ankara Kuyumcular ve Saatçiler Odası (AKSO)

- (5) AKSO, Ankara Kuyumcular, Saatçiler ve İşçileri Derneği adı ile 1949 yılında kurulmuştur. Daha sonra Ankara Kuyumcular Saatçiler ve Kuyumcular Odası adını alan teşebbüs birliği, 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu uyarınca faaliyet

göstermektedir. Kuruma intikal eden belgelerden, AKSO'ya kayıtlı 460 tane aktif kuyumcu bulunduğu ve Ankara ilinde faaliyet gösteren kuyumcu sayısının 500 ile 1000 aralığında olduğu anlaşılmıştır.

I.2. İlgili Pazar

- (6) Söz konusu Oda'nın ve üyelerinin kuyumculuk sektöründe faaliyet gösterdikleri dikkate alınarak ilgili ürün pazarı, "kuyumculuk pazarı" olarak belirlenirken, hem Oda'nın hem de inceleme konusu eylemi gerçekleştiren teşebbüslerin Ankara ilinde bulunması sebepleriyle ilgili coğrafi pazar "Ankara ili" olarak belirlenmiştir.

I.3. Değerlendirme

- (7) Öneri konusundaki eylem, Ankara Kuyumcu ve Saatçiler Odası'nın PTT'nin altın satışı yapmasına karşı, menşei PTT olan altınları alıp satmama başka bir deyişle PTT altınlarını boykot etme kararıdır.
- (8) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması amacı taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüs birliği karar ve eylemleri yasaklanmaktadır.
- (9) Rekabet hukukunda rakiplerin faaliyetlerinin boykot ya da benzer davranışlarla zorlaştırılması ya da bu teşebbüslerin piyasa dışına çıkarılmaya çalışılması dışlayıcı eylemler olarak ifade edilmektedir. Rakiplerin birbirlerinin faaliyetlerini zorlaştırmaları veya kısıtlamaları esasen rekabetin doğal bir sonucu olarak görülebilmekteyse de, bir grup teşebbüsün anlaşma yoluyla ya da bir birlik çatısı altında alınan kararlarla dışlayıcı etkileri açık ve ağır eylemler içinde bulunmaları rekabet hukuku düzenlemeleri ile hukuka aykırı kabul edilmektedir.
- (10) Dışlayıcı eylemlerin bir türü olan boykot veya grup boykotu eyleminin ise rekabet hukuku literatüründe kesin bir tanımı bulunmamakta olup bahse konu eylem aynı zamanda anlaşma yapmanın reddi başlığı altında da incelenebilmektedir. En klasik anlamıyla grup boykotu piyasada faaliyet gösteren bir grup teşebbüsün, aralarında anlaşarak diğer bir veya birkaç teşebbüs ile iş yapmaktan imtina etmesi olarak tanımlanabilir. Bu tür bir eylemin amacı rekabetçi bir avantaj elde etmek, belirli şartları hedef alınan teşebbüse kabul ettirmek (disipline etmek) ya da bu teşebbüsü piyasa dışına itmek olabilir. Rekabet hukuku uygulamalarında genellikle grup boykotu ile rakiplerin arz ve temin kaynakları veya tüketicilere erişiminin kısıtlandığı olaylar öne çıkmakta, Türkiye uygulamasında ise salt boykot eyleminin ihlal oluşturduğu olaylardan ziyade, boykotun diğer ve genellikle de daha ağır bir ihlalin pekiştirilmesi amacıyla kullanıldığı vakalara rastlanılmaktadır.
- (11) Dosya konusu eylem ise salt olarak grup boykotu çağrısı içermekte, boykot eyleminin dışında diğer bir rekabeti kısıtlayıcı davranış ile bir arada uygulanmamaktadır. Eylemin hedefinin pazara yeni girmekte olan firmanın bu davranışını engellemek veya en azından zorlaştırmak olduğu "...*Bunları yaparsak emin olun PTT ve Bankalar altın satışlarına son verecektir.*" ifadesinden anlaşılmış olup, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi bağlamında amaç açısından rekabeti kısıtlayıcı bir eylem olduğu kanısına varılmıştır. Bu teşebbüs birliği kararı ile AKSO yönetimi, PTT'nin altın alım satım piyasasına girmesinin üye teşebbüsler üzerinde yaratacağı olumsuz etkiyi öngörerek üyeleri bu rekabetçi baskıdan korumak üzere harekete geçmiş, üyelerine PTT altınlarını boykot etme çağrısı yapmış ve bu çağrıyı basın yolu ile de kamuoyuna duyurmuştur.
- (12) Amacı açısından rekabeti kısıtlayıcı olduğu tespit edilen bu eylemin ilgili pazardaki etkisi ise sınırlı olacaktır. Şöyle ki, dosya kapsamında yapılan incelemelerden anlaşıldığı kadarıyla bahse konu boykot eylemine ilişkin bir kontrol veya denetim mekanizması

kurulmamış olup, boykot çağrısına icabet etmeyen esnafın tespitine ve cezalandırılmasına yönelik herhangi bir süreç belirlenmemiştir. Bu durum eylemin hayata geçirilmesini zorlaştıracaktır. Diğer yandan PTT tarafından satışa sunulan altınların AKSO üyesi esnaf tarafından alınıp satılmamasının da PTT'yi pazar dışına itebilecek kuvvette bir etki yaratma ihtimalinin oldukça az olduğu anlaşılmıştır. İlk olarak önaraştırma sürecinde AKSO ve ATO'dan elde edilen verilere göre Ankara'da bu iki teşebbüs birliğine kayıtlı toplam 1365 adet kuyumcu ve sarraf bulunmakta olup bunlardan AKSO'ya kayıtlı olanların sayısı sadece 460'dır. Buradan hareketle tüm AKSO üyelerinin ilgili eyleme katıldığıнын varsayılması durumunda bile pazar tümüyle kapanmış olmayacaktır. İkincisi, PTT satışını yaptığı altınların aynı zamanda geri alım işlemini de gerçekleştirmekte, tüketici bozdurma işlemini kuyumcularda gerçekleştiremezse dahi yetkili PTT merkezlerinde elindeki PTT altınını paraya çevirebilmektedir. Dolayısıyla söz konusu eylem, amaç açısından, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal niteliği taşıyabilecek bir eylem olduğu halde uygulamanın rekabet üzerindeki zararlı etkileri sınırlı düzeyde kalmaktadır.

J. SONUÇ

- (13) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
1. Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca bu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığına,
  2. Bununla birlikte, elde edilen bulgu ve emareler dikkate alınarak, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti bozucu uygulamalardan kaçınılması gerektiği, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde haklarında işlem başlatılacağı yönünde Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Ankara Kuyumcular Odasına görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine
- OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.